

Grafiek 1 toont een milieu-indikator verzuring voor de Nederlandse industrie. Bron: Buro Milieu en Ruimtelijke Ordening (NCW/VNO)

Milieubeleid binnen bedrijven

Netty Steyn-Karelse

Het milieubeleid binnen de bedrijven is een onderwerp waar momenteel veel over gesproken wordt. Bijvoorbeeld in het kader van de evaluatie van het Nationaal Milieubeleidsplan en de voorbereiding van het Nationaal Milieubeleidsplan II. Toch is dit niets nieuws. Ook al voordat het NMP werd opgesteld, is door veel bedrijven aandacht besteed aan de milieuaspekten binnen de bedrijfsvoering.

In de uitvoering van het milieubeleid, zoals dat is verwoord in NMP en NMP+, kan gesteld worden dat goede voortgang wordt gemaakt. De bijdrage van het bedrijfsleven daaraan is uitgesproken positief. Dat is in belangrijke mate te danken aan de eigen verantwoordelijkheid die het bedrijfsleven op zich heeft genomen om zelf uitvoering te geven aan het milieubeleid. Hierbij worden onder meer branche-gewijs met de overheid afspraken gemaakt en uitgevoerd. Daarbij kan sprake zijn van produktgerichte afspraken, procesgerichte afspraken en energiebesparingsafspraken.

BROEIKASGASSEN

De uitvoering van de reductiedoelstellingen voor CFK's en andere soortgelijke stoffen (zoals tetrachloorkoolstof) ligt voor de industrie goed op schema. In 1990 droeg de doelgroep industrie via de uitstoot van CO₂ voor circa 10% bij aan de uitstoot van broeikasgassen door Nederlandse bronnen. Andere broeikasgassen afkomstig van de industrie zijn onder meer CFK's, HCFC's en halonen; deze waren in 1990 verantwoordelijk voor 14% van de Nederlandse uitstoot. Tussen 1980 en 1991 is de milieubelasting door uitstoot van CO₂ vanuit de Nederlandse industrie met 3% gedaald, voor wat betreft de overige broeikasgassen is de reductie 63%. In totaal (uitgedrukt

in zogenaamde CO₂-equivalenten) daalde de bijdrage van de industrie in de beschouwde periode met 36%. Momenteel zijn er met tien grote branche-organisaties meerjarenafspraken gemaakt over energiebesparing. Het betreft de textiel-, papier- en papierwaren-, kalkzandsteen-, cement-, glas-, ijzer- en staalindustrie, alsmede Philips, en daarnaast de nutsbedrijven, de woningbouwcorporaties en de glastuinbouw. Zestien andere branches hebben inmiddels een intentieverklaring getekend. De doelstelling van 2% energiebesparing per jaar in de periode tot 2000 blijft hiermee binnen bereik. Verder is de uitstoot van verzurende stoffen tussen 1980 en 1991 met 40% gedaald. In absolute getallen betekent dit in de beschouwde periode een afname van de NO_x-emissie van 86 naar 77 kiloton per jaar en een afname van de SO₂-emissie van 106 naar 47 kiloton per jaar. Een volledig beeld van de bijdrage van de industrie aan de reductie van lozingen van prioritare stoffen in het milieu kan op dit moment nog niet gegeven worden. Wel kan daarover het volgende opgemerkt worden:

- ◆ In het project 'KWS 2000' maakten VNO en NCW met het departement van VROM in 1989 de afspraak om de emissies van vluchtige organische stoffen in het jaar 2000 te halveren ten opzichte van 1981. KWS 2000 betreft voornamelijk industriële emissies; verkeer en huishoudens vallen daar dus niet onder;
- ◆ In de Rijn- en Noordzee-actieprogramma's zijn de verschillende landen overeengekomen om in de periode 1985-1995 de lozingen van een aantal prioritare stoffen naar het oppervlaktewater met tenminste 50% te verminderen. Voor vier stoffen (kwik, cadmium, lood, dioxinen) is zelfs een reductiedoelstelling van 70% overeengekomen. Nederland heeft deze afspraken in het nationaal beleid geïntegreerd. De reductie van lozingen naar oppervlaktewater door de industrie ligt op schema en zal voor het merendeel van de prioritare stoffen verder gaan dan was voorzien;
- ◆ De lozingen van zware metalen in het bedrijfsafvalwater zijn aanzienlijk teruggebracht.

KONVENANTEN

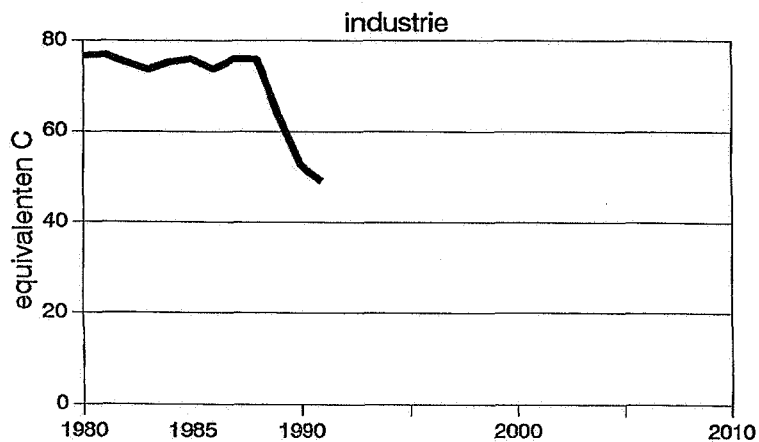
Wat betreft het aanbieden van afvalstoffen kan gekonstateerd worden dat er sprake is van een trendbreuk. Ook over dit onderwerp zijn konvenanten afgesloten tussen het bedrijfsleven en de overheid. De verpakkingketen sloot op 6 juni 1991 als eerste een konvenant. Op 4

maart 1993 volgde de kunststoffenbranche. Ook voor autowrakken, autobanden, afgewerkte olie, batterijen, wit- en bruingoed, beitsbaden, bouw- en sloopafval en straalgrit zijn inmiddels afspraken gemaakt. Met het nu ingezette beleid kan een preventiepercentage van 7 à 8 % worden gerealiseerd, en een percentage hergebruik van 60 à 70 %. De doelstellingen van het NMP kunnen daarmee dus globaal worden gerealiseerd. Wij zijn dus op de goede weg. Ook wanneer gekeken wordt naar de kosten die de bedrijven besteden aan de verbetering van het milieu zien wij een toename (zie grafiek 3).

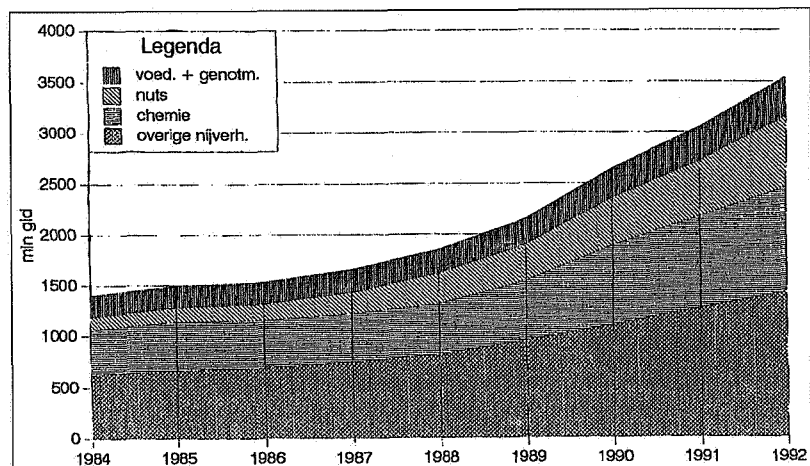
De bedrijven in Noord-Nederland hebben een evenredig aandeel in de konvenanten en ook in de resultaten van deze afspraken met de overheid. Een voorbeeld is het bedrijf Nelf Lakfabrieken BV in Groningen, dat via de verfindustrie meedoet in het projekt KWS 2000. Het doel van dit projekt is o.a. om de koolwaterstofemissies in 2000 met 50% te verminderen ten opzichte van 1985. Eén van de activiteiten van Nelf daarbij is het ontwikkelen van milieuvriendelijke produkten. Het bedrijf richt zich onder meer op watergedragen verf en verven met een veel hoger vaste stof- percentage (de zogenaamde High Solid Verven). Was in de oorspronkelijke verf sprake van zeker 45 volume% koolwaterstoffen, in de nieuwe verf is dit teruggebracht tot 15 volume%. Dit percentage probeert men nog verder terug te brengen. Ook aan verbetering van de verpakking van verf, in blikken zonder randen, wordt gewerkt zodat de resten verf er beter uit kunnen. De branche-organisatie (VVFV) heeft al een recycling-systeem opgezet voor het afval.

MILIEUZORGSYSTEEM

Zoals reeds eerder aangegeven zijn veel bedrijven zich bewust van het belang van milieuzorg. Uit het KPMG-rapport 'NMP-evaluatie Industrie' blijkt dat de invoering van bedrijfsinterne milieuzorgsystemen goed op gang is gekomen. Door het bedrijfsleven in Noord-Nederland werd ook de noodzaak van de totstandkoming van regionaal opererende Bedrijfsmilieudiensten onderkend. Inmiddels kennen de provincies Friesland, Groningen en Drenthe ieder een eigen Bedrijfsmilieudienst. Het initiatief tot het oprichten van deze BMD's werd genomen door de werkgeversorganisaties VNO, NCW, KNOV,

Grafiek 2 geeft de milieu-indikator klimaatverandering voor de doelgroep industrie aan. Bron: BMRO

Grafiek 3 toont de netto milieulasten van de Nederlandse bedrijven van 1984 tot 1992. Bron: BMRO

NCOV en de Kamer van Koophandel van de betreffende provincie. (zie elders in dit themanummer) Ook de al eerder genoemde bedrijf Nelf Lakfabrieken BV is aangesloten bij de BMD Groningen en is doende om een Arbo- en milieuzorg- project in te voeren. Daarbij is de ondernemingsraad van het bedrijf ook nauw betrokken. Directeur de heer J. Emmelkamp van

Nelf is overtuigd van het belang van milieuzorg binnen het bedrijf. Wel stelt hij in zijn algemeenheid, dat de bedrijven maar ook het milieu niet zijn gebaat bij steeds wisselende en veranderende regelgeving. Aan bedrijven moet de rust gegeven worden om één en ander ook uit te voeren, aldus Emmelkamp. >